

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 4 (839).

LÖRDAGEN DEN 24 JANUARI 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA » 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. » 10:— IDUNS MODETIDNING » 2:20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

FRU EMILIA RETZIUS, FÖDD WAHLBERG, I SITT HEM I STOCKHOLM.
FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

EMILIA RETZIUS. TILL NITTIO-ÅRS-
DAGEN.

DEN 25 JANUARI detta år har fru Emilia Sofia Retzius, född Wahlberg, änka efter den frejdade anatomen Anders Retzius, nått den höga åldern af *nittio* år. Till den här återgifna bild, som af Iduns fotograf för några dagar sedan togs i hennes hem i Stockholm, bifoga vi en liten kortfattad skiss af hennes långa, minnesrika lefnad.

tomen professor Anders Retzius, med hvilken hon år 1835 ingick äktenskap. I denna lyckliga förening, som upplöstes genom makens frånfälle år 1860, utvecklade hon såsom maka, moder och värdinna en hängifven och pliktrogen verksamhet i det anspråkslösa, men gästfria hemmet, där såväl skaror af unga medicine studerande som hufvudstadens läkare och vetenskapsmän ofta sågos såsom gäster, och som äfven uppsöktes af många utländska lärde och andra framstående personer. Outtröttlig i sitt kall, blef hon för sin

rastlöst och framgångsrikt verksam make ett kraftigt stöd och för de båda barnen, en dotter och en son, en förträfflig uppfostrinna.

Efter sin makes bortgång ägnade hon hela sin omtanke åt barnen, af hvilka dottern Elisabeth, till hennes djupa och aldrig fullt öfvervunna sorg, afled i ännu ganska unga år. Men hon hade den glädjen att se sonen träda i sin faders spår och blifva dennes efterträdare i hans kall såsom professor i anatomi vid den läroanstalt, det Karolinska institutet i Stockholm, som i främsta rummet fick sin lyftning och utbildning genom Jacob Berzelius och Anders Retzius.

Under de årtionden, som sedan förflutit, har det varit hennes högsta glädje att vara vittne till sin sons verksamhet på vetenskapsens områden och att bispringa honom med råd och dåd. Det enligt professor Tigerstedts ord i Nord. Familjebok »inom sitt område banbrytande stora arbetet Finska kranier», som professor Gustaf Retzius år 1878 utgaf, är tillägnadt hans moder såsom en gärd af sonlig tacksamhet och af erkänsla för bistånd vid verkets utgifvande. Hennes största glädje under många år har varit att såsom motläserska hjälpa till vid korrekturläsningen af de talrika arbeten, som hennes son utgivit. Ännu i det af denne sistlidet år publicerade samlingsverket »Skrifter i skilda ämnen» af Anders Retzius läser man i förordet de be-tecknande orden: »Till min moder, Anders Retzius' maka, som ännu i sitt 90:de år kunnat biträda vid korrekturläsningen — — — ber jag att få uttala mitt innerliga tack! (G. R.)»

In i de senare åren har hon bibehållit en sällsynt kropps- och själsspänstighet. Hon har ock åtnjutit en ovanligt god hälsa. Ännu kan hon läsa fint tryck utan glasögon, men åren hafva nog börjat taga ut sin rätt. Intresset är dock detsamma, intresset för vetenskapens och alla goda makters framgång i världen, äfvensom hennes kärlek till de gamla stora minnena.

Den 6 mars 1896, årsdagen af hennes älskade broders död, skänkte fru Emilia Retzius till Kongl. Vetenskapsakademien och Svenska Sällskapet för antropologi och geografi en större fond, som under namn af *Johan August Wahlbergs minnesfond* har till ändamål att verka för främjande och uppmuntrande af naturhistorisk och geografisk forskning, och hvars ränteafkastning ömsevis utdelas af de båda nämnda institutionerna.

Den 13 oktober 1896, hundraårsdagen af hennes makes födelse, donerade hon till Svenska Sällskapet för antropologi och geografi ett större belopp, som under namn af *Anders Ret-*

formulären hade genom muntliga redogörelser sökt förklara undersökningens syfte. Många gånger blef hon afvisad vid ett första besök, men lyckades ibland vid ett andra eller tredje vinna förtroende. Men i allmänhet var det mycket svårt att öfvervinna dessa arbetande kvinnors fördomar och skygghet. Orsaken till den visade misstron och förbehållsamheten syntes vara dels blygsel för, att deras fattiga och försakelsefulla lif skulle blifva känt, dels fruktan att deras yppande af missförhållandena och de små lönevillkoren skulle väcka arbetsgifvarnes missnöje. Detta angående de lägsta aflönade. De högre aflönade hade andra orsaker för sin svaghet mot undersökningen. Somliga trodde att ett offentliggörande af deras lönevillkor skulle medföra skattskyldighet, andra att deras framtidsutsikter kunde skadas, om man finge reda på deras goda ekonomiska villkor. Hufvudorsaken vore dock — enligt fröken Adelborgs åsikt — oerfarenhet i allt slags samhällligt arbete och missuppfattning af deras egen personliga ställning till detsamma.

Därför vore en organisation af de kvinnor, som arbeta på kontor och som handelsbiträden, i högsta grad önskelig. Ty dessa kvinnors solidaritets- och ansvarskänsla borde väckas, om det skulle bli någon utsikt för dem att ernå bättre lefnadsvillkor, större bildning och en högre sedlig ståndpunkt.

Genom en sammanslutning skulle denna kårs medlemmar på många sätt kunna förbättra sin ställning, blifva hvarandra till hjälp och glädje och få tillfälle att öfverlägga om gemensamma intressen.

Så långt fröken Adelborg. I den förhoppning att Fredrika Bremerförbundets utredning, som inom kort utkommer i uttryck, skall kunna verka väckande och önskemålet — en organisation af Stockholms kontors- och butikbiträden — uppnås, vill jag lämna en redogörelse för en af de förnämsta föreningar af kvinnliga handelsbiträden, som finnas, den nämligen, som för 13 år sedan bildades i Berlin och sedan tjänat till mönster för en mängd liknande föreningar både inom och utom Tyskland.

Denna förening, som tillkom på initiativ af banktjänstemannen Julius Meyer, hvilken ända till sin i febr. 1902 timade död var dess nitiske och afhållne ordförande, omfattades redan från första stunden med lifligt intresse både af de kvinnliga handelsbiträdena själva och af principalerna inom handelskåren. I början af år 1902 räknade den 14,306 medlemmar. Mycket och ihärdigt arbete har naturligtvis behöfts, innan föreningen nått sin nuvarande storartade utveckling, men ända från början visade den sig fylla ett verkligt behov.

Dess uppgift är dels att förbättra de kvinnliga kontors- och butikbiträdenas ekonomiska ställning, dels att motarbeta missförhållanden inom yrket och höja dess samhälleliga anseende. Verksamheten rör sig inom många olika områden, men kan indelas i tre hufvudafdelningar: platsförmedlingen, afdelningen för yrkesutbildning och allmän bildning, samt sjukhjälp- och understödsafdelningen.

I Berlins centrum vid en af de äldre gatorna ligger föreningens byrå. Lokalen består af 15 rum i 3 våningar, trefligt inrättade till olika expeditionsafdelningar, hvar och en under sin föreståndarinna. För dem, som komma att höra sig för om platser, finnas tre väntrum, som under förmiddagarna vanligen äro fullsatta. Ett är läsrum, med en mängd olika tidningar och tidskrifter, ett är afsedt för nybeggare, ett för redan praktiserande kontorister och biträden. Platsförmedlingen är organiserad på mönstergillt sätt och omfattas

med ett enastående förtroende af arbetsgifvare och arbetssökande. Massor af anmälningar om lediga platser inflyta hvarje dag från alla delar af Tyskland. År 1900 anmälades ensamt i Berlin 4,093 platser för kvinnliga handelsbiträden. Af de under samma år till 5,672 uppgående platssökande erhöles 3,118 platser genom byråns försorg, dessutom besattes 475 elevplatser. För föreningens medlemmar är platsförmedlingen fri, utomstående erlägga en obetydlig afgift.

Afdelningen för yrkes- och allmänbildning inom föreningen har ett stort och viktigt område för sin verksamhet. Föreningens stiftare hade från början insett, att om de kvinnliga kontors- och bodbiträdena på ett någorlunda fördelaktigt sätt skulle kunna täfla med de manliga, borde de få tillfälle att öka sina fackkunskaper. Deras yrkesutbildning lämnades i allmänhet mycket öfrigt att önska. Sedan 1890 har föreningen aftonkurser, där undervisning i tyska, handelskorrespondens, bokföreläsning, handelslära, språk, stenografi m. fl. ämnen meddelas gratis åt föreningsmedlemmar. Dessutom har föreningen en äfven utom Tysklands gränser berömd handelsskola för yngre flickor, som ämna ägna sig åt handel biträdens yrke. Skollokalen, som är belägen i närheten af byrån, är mycket enkel, men ljus och rymlig, den tjänar äfven till samlingslokal för smärre grupper af föreningsmedlemmar.

För sina medlemmars allmänbildning sörjer föreningen genom anordnandet af populärvetenskapliga föreläsningar, aftonunderhållningar, diskussioner o. s. v. Konsert- och teaterbiljetter till modererade priser stå dem äfven till buds, och slutligen förfogar föreningen öfver ett mycket välförsedt bibliotek, hvifrån hvarje dag mer än 100 böcker utlånas. I biblioteket tillbringa många medlemmar sin middagsrast efter att ha intagit sin måltid på något folkskåp eller mindre serveringsställe.

Tredje hufvudafdelningen inom föreningen omfattar först och främst sjukkassan, som erbjuder sina medlemmar fri läkarvård, fri medicin, fri sjukassevård och en daglig »sjukpenning» af 1 mark—1 mark och 50 pfennig under högst 26 veckor. Afgiften till sjukkassan är för år 12—18 mark.

Vidare har föreningen träffat öfverenskomelse med en mängd välkända sommarpensionat i olika trakter i Tyskland om rabatt å inackorderingspriset, så att medlemmar, som ha någon tids sommarledighet, utan alltför stora svårigheter kunna tillbringa denna tid i skog- eller sjötrakt. Många medlemmar, hvilkas hälsa fordrat en tids landtvistelse ha, då de ej haft råd att själva bestå sig den, skickats till landet på föreningens bekostnad. Det är till stor del genom föreningens hvarje vår därom till Berlins affärsinnehafvare utsända cirkulär, med anhållan om att de måtte gifva sina biträden någon liten sommarledighet, som den förr mycket ovanliga semestern börjat införas för de kvinnliga handelsbiträdena i Berlin.

Flera af de lagliga bestämmelser, som finnas angående i industri och handel anställda personer, har för öfrigt tillkommit genom den social-politiska verksamhet föreningen för kvinnliga kontors- och bodbiträden utvecklats. Så t. ex. lagen om att lärlingar och biträden i detaljaffärer intill sitt adertonde år äro skyldiga att besöka någon fortsättningsskola, bestämmelsen om att söndagsarbetet för bodbiträden ej får upptaga mer än 5 timmar och äfven en bestämmelse om skyldighet för principaler att gifva biträden, som skola lämna sin plats, tid att höra sig för om ny anställning.

Däriigenom att den lämnar sina medlemmar rättshjälp och juridiska råd gratis, är föreningen dem i många fall ett ovärderligt stöd. Detta kan ske däriigenom att flere skickliga jurister med uppoffrande godhet bistå de föreningsmedlemmar, som vända sig till dem. I föreningsorganet, som utkommer d. 1 hvarje månad behandlas alla för köpmännen och deras biträden viktiga frågor på ett sakkunnigt och populärt sätt. Bladet redigeras af föreningens generalsekreterare, nationalekonomen, d:r J. Silbermann, som äfven är chef för byrån, hvars mångsidiga arbete han leder med sällspord organisationsförmåga och takt. För öfrigt besörjes föreningens angelägenheter till största delen af kvinnliga krafter.

Det är från en ringa början denna förening för kvinnliga kontorister och butikbiträden utvecklats till hvad den nu är. Främst genom sin stiftares och sin styrelses nit och energi, men icke minst genom de kvinnliga handelsbiträdenas eget arbete för föreningen har den blifvit icke blott en af de största organisationer af arbetande kvinnor, utan en organisation, som tages hänsyn till och räknas med både af stats- och stadsmyndigheter. Utom det att genom denna förening de kvinnliga handelsbiträdena i Berlin fått en mera aktad och tryggad ställning, har den väsentligt bidragit till att höja aktningen för kvinnligt arbete i allmänhet.

En dylik förening, hvars uppgift vore att stödja och höja de kvinnliga kontors- och butikbiträdena, hur väl behöfves icke en sådan äfven hos oss. Mätte den icke endast vara ett önskemål, utan blifva verklighet, snar verklighet!

GERDA MEYERSON.

»AUX QUAIS», VENEDIG. TAFLA I OLJA PÅ PARIS-SALONGEN 1902 AF ERIK NORSELIUS.

FRÅN MONT-PARNASSE OCH MONTMARTRE. ATELIERINTERIÖRER AF EDVARD STJERNSTRÖM.

HOS ERIK NORSELIUS.

REDAN VID mitt första besök å »Paris-salongen» förra våren hade jag lagt märke till en duk, upphängd i den första, stora salen, som så att säga utgör en »salle

Eva Hellman & C:o Hushållsskola

* Matsalar & Café * Drottninggatan 68 *

Rek. för bättre flickor som önska omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning och desserter. Kurs å 3 månader. Prospekt och upplysningar fritt. Matsalar med godt och rikligt bord.

Damrum. I Caféet frukost-, supé- och kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd af egen tillverkning serveras och säljas.

ERIK NORSELIUS I SIN ATELIER. ALBIN, PARIS, FOTO.

d'honneur», vanligen reserverad för infödde artister, och vid hvarje följande visit stannade jag sedan alltjämt framför densamma. Jag vet ej hvad det var i denna tafla som så särskildt tilltalade mig? Motivet var helt enkelt, utförandet lika så, utan allt effektsökeri, ingen färgprakt, ingen konstlad »mise en scène.» Det var ett gatmotiv från våra dagars Venedig; dock från det Venedig, hvilket herrarna målare mera sällan anse värdigt att återgifva.

Det var ej staden med sina marmorpalats, kanalerna med sina gondoler. Man såg ej tillstymmelsen till de obligata »Suckarnes bro» eller »San Marcolejonet». Men det var lika fullt ett stycke Venedig.

En liten gata eller rättare sagdt en gränd, i ett af stadens fattigkvarter.

Det är vid middagstid, och Italiens glödande sol står i zenith. Man ser en husgafvel, under hvilken några arbetsklädda personer söka skugga och en smula svalka. I fonden ett helgonskåp. Till vänster hafva vi lagunen, ned till hvilken en embarkeringsstrappa leder, med en mängd fiskarbåtar, hvilkas röda segel göra sig charmant mot himlens och vattnets blå.

Med trötta, släpande steg hemvänder en fattig arbetarehustru efter att för några få »soldi» hafva anskaffat de nödiga ingredienserna till en frugal »polenta» eller en »risotto».

Med dessa enkla detaljer hade dock artisten vetat åstadkomma en tafla, hvars verkan var förunderlig! Den bar namnet »Aux quais».

Vi hade, som sagdt, redan flere gånger stannat framför denna duk, utan att dock komma oss för att se efter dess mästares namn. Att bläddra i en katalog är oss nästan

lika motbjudande som det var att som skolpojke i världen »slå» i lexikon, och tagande alldeles för gifvet, att vi skulle mötas af ett mer eller mindre obekant franskt namn, hade vi i det längsta besparat oss denna möda. En dag öfvervunno vi likväl vår aversion och funno då: »N:o 1, 374, Erik Norselius, svensk, elev af Courtois.»

Min förvåning var lika stor som min tillfredsställelse! Det förvånade mig, att de herrarna af bestyrelsen, som haft att ordna med taflornas placering, för en gång frångått sin princip: »de bästa platserna åt våra egna målare», och det glädde mig att detta undantag från regeln skett för en landsman.

Jag har sedan hört, att fallet är tämligen enastående, och att det aldrig förr händt, att en svensk suttit i denna sal. Artisten själf har visserligen, med en anspråkslöshet som gör honom all heder, sökt förklara saken på det sätt, att man tagit honom för att vara fransman på grund af namnet! Norselius skulle

nämligen hafva en viss likhet med de i sydfrankrike så vanliga namnen: Darius, Marius, Pompilius och andra med klassisk klang! Men denna förklaring vilja vi ej taga för god, utan tro, att man för en gångs skull låtit den patriotiska egoismen vika för den rättvisa

och opartiskhet vid bedömandet, på hvilka hvarje internationell täflan bör vara grundad.

Att taflan, sedan jag fått veta hvem mästaren var, skulle för mig få ännu mera intresse var själfklart.

Det var emellertid med en viss spänning som jag emotsåg herrarna konstkritikernas uttalanden öfver densamma.

Tilltron till min egen omdömesförmåga beträffande konst är nämligen ganska ringa, och det har så ofta händt att mina åsikter i detta afseende befunnits alldeles motsatta den mera skolade kritikens.

Denna gång hade jag dock ej tagit miste, ty med tillfredsställelse har jag sedan läst de mest ampla loford öfver denna tafla.

Franska tidningar, bland dessa »Journal des Débats», hvars »salongkritiker» detta år var ganska njugg på loford, ägna den lika långa som smickrande granskningar. De svenska tidningarnas härvarande representanter hafva enstämmigt berömt den och finska »Hufvudstadsbladets» skrifer så här: »Bland skandinaverna (således ej blott svenskarna) vill jag särskildt framhålla Erik Norselius' venetianska gatmotiv. En präktig soliditet i utförandet, ett sammetsdjup i färgen, en vibrerande luft kring figurerna. Det är en målare som lyckats få fram, just hvad han velat säga — — —»

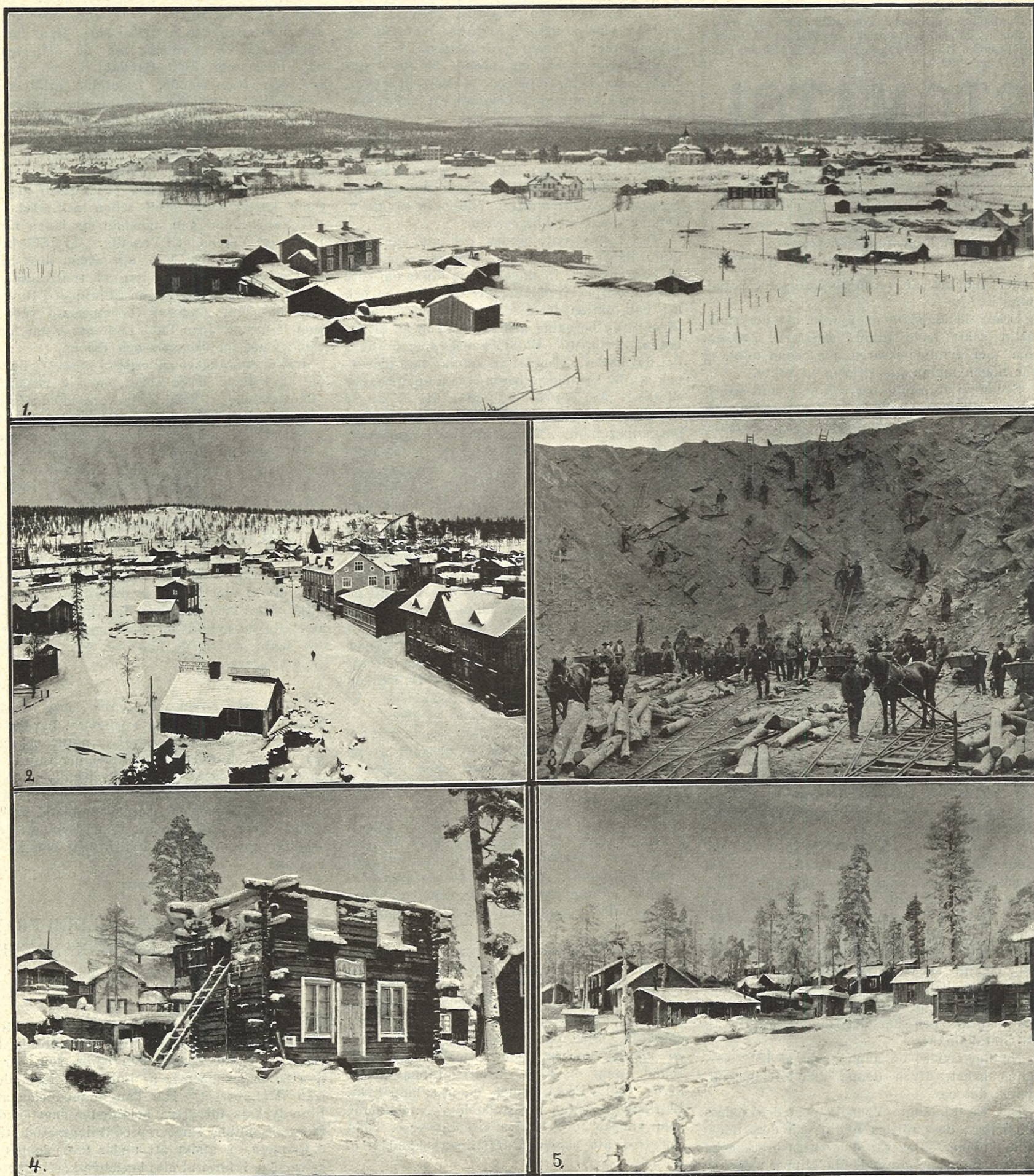
Den fotografi af taflan, som vi här återgifva, kan ju hafva sitt intresse för läsaren, äfven om den endast gifver en svag erinran om originalet och helt ofullkomligt motiverar den succés det samma gjort.

Vi kände ej herr Norselius, men vårt beslut att om möjligt få inregistrera honom i Iduns samling af härvarande konstutöfvande landsmän hade mognat, i och med det vi sett hans taflor, och en vacker höstdag befinna vi oss å den lilla, landtligt stilla och idylliska Rue Bourgeois, strax bakom gare Montparnasse. Vi skulle ha gjort denna visit långt förut, men vi visste, att herr N. hela sommaren legat i Bretagne och först för ett par dagar sedan hemkommit.

Det var n:r 15 vi sökte! Vi träda in genom ett par prydliga gallerportar och befinna oss på en rymlig gård, flankerad af en mängd

»GRASSE MATINÉE». BRÉTAGNE, SOMMAREN 1902. TAFLA I OLJA AF ERIK NORSELIUS.

BILDER FRÅN DEN NYASTE MELLANRIKSBANANS TERRÄNG. P. MELANDER FOTO. 1. GELLIVARE BY. 2. MALMBERGET. 3. VÄLKOMMAGRUFVAN VID MALMBERGET. 4. KAFÉ, DET S. K. KRÅKSLOTTET, VID MALMBERGET. 5. VINTERMOTIV FRÅN »KÅKSTADEN», MALMBERGET.

små paviljonsliknande byggnader, hvar och en omgifven af en liten trädgårdsanläggning. Egendomen var en af dessa för Montparnasse så karaktäristiska artistkolonier, hvilka till följe kontrasten med de omgifvande dystra stenkolosserna verka ännu mera ljusst och gladt, luftigt och soligt.

När vi kommit hit in, råkade vi först i förlägenhet, hvilken af alla dessa dörrar vi skulle välja. Ett visitkort på en dörr ser

man aldrig här! Någon portvakt kunde vi ej heller upptäcka, men däremot mötte oss en stor grann »gordon-setter», som, från att till en början hafva visat sig ganska fientligt stämd, dock snart, sedan han i mig igenkände hundvännen, från ett doft morrande öfvergick till de mest stormande vänskapsyttringar. Men trots sin goda vilja kunde han ej gifva mig upplysning på hvilken port jag borde klappa.

Bäst jag står där i valet och kvalet, får jag höra hvisslas en melodi, som föreföll mig alldeles särskildt svensk, och min förmodan blef visshet, när jag efter hvisselpreludierna hörde en vacker röst stämma upp:

»En stjärnklar natt ses Kungsholmsligan tåga
Till Kungsholmsstull, med »skåpet» under arm».

Den ärade läsaren kanske känner detta praktprof på vår nyare folkdiktning, som är känd

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

under namnet af »Kungsholmsligans paradmarsch»?

Dessa hemlandstoner gjorde att jag emellertid snart hade funnit sångaren, hvilken, som den fyndige läsaren nog redan anat, ej var någon annan än artisten vi sökte.

Sedan vi föreställt oss och omnämnt anledningen till vårt besök samt af vår artige värd placerats i en bekväm soffa, började denne senare med älskvärdt tillmötesgående:

»Jaså, ni har sett min »Aux quais» å salongen! Ja jag hade tur med den. Kanske den har några af de förtjänster en välvillig kritik behagat tilldela den. Själf är jag emellertid endast måttligt nöjd med den. Den är på sätt och vis ett hastverk, och jag har en hel mängd andra dukar från Venedig, som jag ställer långt högre. Här skall ni få se.»

Och nu visade han mig ett 10-tal venetianska motiv.

Bland dem, som mera slogo an på oss, var en scen från ett fisktorg, i kompositionen mycket påminnande om »Aux quais», med sina präktiga folktyper och sin solmättade dager, samt en liten förtjusande »nocturne», ön San Giorgio med sin kyrka (där Pio Nono smordes) i månbelysning.

Båda dessa taflor framtråda ganska tydligt på herr Albins fotografi. Den senare är just den som är placerad å staffliet framför artisten, och gaf mig herr N. beträffande densamma följande upplysning:

»Denna duk är afsedd att skänkas till ett lotteri som kommer att anordnas af »La Société pour sauvetage des Eufants». Jag hade för en tid sedan ett ytterst artigt bref från Mr. Paul Deschanel (förrre kammarpresidenten) med förfrågan om jag hade något jag ville skänka till detta behjärtansvärda ändamål, och nu skola de få denna.

Men nu skall ni se, hvad jag målat i sommar. Jag har legat tre månader i Rothéneuf och Cancale och har därifrån ej mindre än ett 20-tal dukar.»

Nu fingo vi se en annan sida af herr Norselius konst, äfven denna lika förtjänstfull, syntes det oss.

Det var ej längre Venedig med dess palats och kåkar, dess rörliga folkliif och dess dödsstilla laguner. Det var den karga bretagnska kusten med dess ginstklädda klippor och skär och dess mäktiga haf. Vi sågo dess stränder under hög- och lågvatten, »La Manche» under stiltje eller i vildt raseri, i solbelysning och månsken. Vi sågo små idylliska fisklägen, ensamma fyrton, båtar under fiske och seglats. Och alla dessa präktiga folktyper, dessa Bretoner och Bretonner, som i så mångt och mycket påminna om vårt eget skärgårdsfolk, som lefva här för sig själfva, utan att låta aklimatisera sig med det galliska elementet, strängt hållande på gamla sedvänjor och talande sitt eget språk. En genomtänkt folk-race, goda människor och lojala undersåtar, blott man ej rör vid deras gamla rättigheter.

I detta fall tåla de ingen inblandning, och vi erinra oss från förflutna sommar, med hvilken energi man i Bretagne motsatte sig tillämpandet af kongregationslagen.

Vi återgifva här en interiör af ett dylikt bretagnskt hem, efter en af Norselii dukar, som mycket antagligt kommer att blifva synlig på en kommande »salong».

Taflan, som artisten benämnt »Grasse Matinée», hvilket vi skulle kunna öfversätta med ungefär »sjuosofvare», visar oss paret Boitrels, Norselii värdfolk under Cancalevistelsen, dagligstuga. Af inredningen kunna vi se, att vi befinna oss i ett burget hem.

Mor kokar sylt, under det att far själf ännu ligger och drar sig. För att emellertid ej läsaren skall få någon dålig tanke om père Boitrel, vilja vi nämna, att han är lots, och att han natten förut varit med om en mera äfventyrlig bergning och således kan ha rättighet att hvila ut. Vidare kanske någon finner det där kärlet på bordet en smula »mal placé», och att det lämpligare borde haft sin plats under sängen? Ja, det är icke utan att vi äro af samma mening, men då vi gjorde en liten antydning härom, förklarade konstnären helt resolut, att detta ej låte sig göra, ty då skulle taflan förlora en god del af sin *stämning* som »grasse matinée», ty i en sådan ingår att den som njuter en dylik, skall hafva det så bekvämt som möjligt! Och för resten har denna typ af husgeräds-kärl här i Bretagne en betydligt större användning än hos folk i allmänhet, och kan det här i fråga lika väl innehålla cider som något annat! Gubbens porträtt på väggen är måladt af ingen mindre än G. Clairin, som under flere somrar haft sitt hem hos Boitrels. Och efter dessa små upplysningar kanske vi lämna den präktige gubben i fred!

Det skulle vara oss svårt att afgöra, hvilken genre egentligen är Norselii förnämsta. Vi voro lika tilltalade af allt hvad vi sågo.

Utom här uppräknade dukar visade han oss äfven ett par porträtt, en förtjusande grupp unga italienska flickor, som spela »lotto», samt till sist en stor tafla med bibliskt motiv: »Kristus i Getsemane.»

Men det är ej blott i olja herr N. målar, vi sågo äfven vackra prof på hans konst i akvarell och pastell. Han är äfven fotograf, »tres distingué», som särskildt studerat konsten att återgifva målningar, en specialitet vanligen föga uppdrifven hos våra yrkesfotografer.

Under vår ganska närgångna inspektion i den stora, trefliga ateliern upptäckte vi äfven ett par dukar af gamla italienska och flamska mästare, som säkert skulle väckt en kännarens beundran, ehuru de lämnade oss tämligen oberörda. Små vackra saker i skulptur samt en mängd kuriosa lade vi ock märke till. Bland annat en liten medalj i brons, slagen öfver Emile Zola under dennes landsflykt. Beträffande denna berättade herr N. följande, som kanske torde hafva sitt intresse, helst jag tror att saken är tämligen okänd t. o. m. här.

Beundrare af Zola, hufvudsakligen inom härvarande artist- och literära kretsar, hade satt igång en insamling för anskaffandet af medel till präglandet af en medalj öfver »sanningsskämpen». Två tusen namn tecknades och de influtna medlen räckte ej allenast till en medalj i guld, vägande ej mindre än två kilo, som öfversändes till Zola, utan hvar och en af subskribenterna fick ock en mindre penning i brons. Norselius var en bland dessa två tusen, ett förhållande som förresten beredd honom åtskilligt obehag, ty vi skola erinra oss, att mot Zola och hans fåtal vänner stod nästan hela det öfriga Frankrike.

Nu till sist äfven några personalia. Erik Norselius är stockholmare, »kungsholmspojke», som han behagade uttrycka sig. Hans far är apotekaren N., innehafvaren af »Hjorten», och hans mor, född Sandahl, är en syster till den framstående, framlidne arkitekten. Född 1874, han har en äldre bror, kapten i flottan, samt en yngre, gymnastikdirektör i Havre. Efter mera preliminära studier för ritläraren Conny Burman började herr N. vid 17 års ålder som elev under Alf. Wallander. Deltog i dennes å Sundby och Öråker anordnade kurser samt följde sedan med mästaren till Italien, där han uppehöll sig långa tider i Milano, Verona och Venedig. År 1896 kom N. till Paris, där han allt sedan dess haft sin vistelse, med undantag af sommarmånaderna, hvilka han vanligen tillbringat i Italien. Här har han studerat för storheter sådana som Girardot, Jean Paul Laurentz samt först och främst för Courtois och Prinets.

I »Fürstenbergska galleriet» i Göteborg finnes en af Prinets bästa saker, en duk benämnd »danslektionen», som torde vara känd af flertalet läsare.

På vår fråga, hvarför herr N. aldrig hemma i Sverige visat några prof på sin konst, svarade han skämtande med att anföra det där ordspråket om »profeten i eget land», »men», tillade han litet spydigt, »sedan nu ni godhetsfullt åtagit er att »lancera» mig, så kanske jag ändå snart gör ett försök!»

På ännu en fråga vi framställde, om han ej sålde sina taflor, då han kunde ligga inne med ett så stort lager, svarade han: »jo visst säljer jag, men jag har den lilla svagheten att vilja ha betaldt för mina saker; lyckligtvis äro taflor en af de få varor, som ej förlora på att lagras!»

*

Denna min första visit å rue Bourgois, som gjordes mera å »ämbetets vägnar», har sedan åtföljts af andra af mera privat natur, och har jag under dessa i Erik Norselius funnit ej endast den begåfvade och arbetsamme konstnären, den glade och angenäme sällskapsbrodern, utan äfven en man, som bland andra gåfvor äfven äger den att vinna sympati och aktning hos alla, med hvilka han kommer i beröring.

OFVAN POLCIRKELN. BILDER FRÅN DEN NYA MELLANRIKSBANANS TER-RÄNG.

I.

IDUN omnämde för någon tid sedan den serie ypperliga bilder från vår nordligaste järnväg och de trakter den berör, som här i Stockholm exponerats af fotografen Melander från Malmberget. Här kan nu meddelas, att Idun lyckats förvärfva hela denna enastående fotografisamling samt reproduktionsrätten till densamma, i afsikt att under årets lopp utgifva den i form af ett planschverk, ett arbete, som säkerligen kommer att blifva af synnerligt intresse, alldenstund de valda motiven utan undantag äro anslående och karaktäristiska, de flesta dessutom erbjudande vyer af en storslagen natur, som i sitt stränga majestät gör ett verkligt sublimt intryck. För kännedomen om denna högéligen intressanta och för turisterna lockande del af vårt land, äfvensom om den jämförelsevis korta sträcka af vårt broderland, som järnvägen genomlöper, bör ett sådant verk blifva af nästan oskattbart värde så mycket mer som om dessa nejder finnes endast föga publiceradt så i ord som bild.

Det är några smakbitar ur denna samling, som Idun härmed framlägger för sina läsare. Af de fem bilderna i dagens nummer ser man icke så mycket af naturens ensliga majestät, utan förnämligast karaktärsfulla bilder från de samhällen däruppe, som bilda den nya bansträckningens utgångspunkt på svenska sidan: från Gellivara och från Malmberget. De flesta af dem annonsera sig redan vid första anblicken såsom vyer från fält, där civilisationens och odlingen pionjärer drifva sitt tunga arbete under ofärlig kamp med ett hårdt klimat och under umbärande af mycket, som vi lärt oss intränga bland för ett drägligt lif absolut nödvändiga ting.

Vi se först en totalvy af *Gellivara kyrkoby*. Gellivara har länge varit den förnämligaste orten i den del af vårt land, som ligger norr om polcirkeln, och dess yttre är prägladt af ett för främlingen öfverraskande klart framträdande drag af välmåga, ett kynne så att säga af besutenhet och bofasthet, som är sällsynt uppe i detta nomadernas land. Med sin centrala kyrka af trä, verkningsfull till det yttre, sitt originella tingshus, sitt Grand hotell (till vänster om kyrkan mot bakgrunden) sin stora, ytterst lifliga järnvägsstation, sin villa Fjällnäs, sitt turisthotell (uppbyggt liksom Fjällnäs af öfverste Bergman till bostad) och en hel del ansenliga byggnader dessutom, gör Gellivara afgjordt intryck af hufvudort och många af Sveriges småstäder ligga redan efter denna by i fråga om folkmängd. När en gång Norrbottens till arealen orimligt stora län kommer att delas, är jag viss om att det nya länsresidenset kommer att förläggas till Gellivara, äfven om Malmberget, Kiruna och möjligen andra vid den tiden uppståndna grufstäderna hafva flerdubbelt större befolkning. Och tiden för en sådan åtgärd ligger sannolikt närmare, än vi nu äro benägna att tro.

Gellivara ligger på en bergomkransad slätt med sundet i söder, Malmberget i nordväst och Nautanen, det nyupptäckta kopparberget i norr. Väster om Dundret utbreder sig Vassari träsk med holmar, uddar och näs, och utesföret det jättelika fjällmassivets fot ringlar sig Vassari älf. Dundrets imponerande verkan beror för öfrigt mindre på dess höjd, som icke är så öfverväldigande, utan på dess oerhörda massa.

Nästa bild är från *Malmberget*, Lappmarkens första grufstad, som redan vuxit långt förbi Gellivara i folkmängd. I förgrunden se vi ett stycke af den mångomtalade kåkstaden, som dock här presenterar sig jämförelsevis hyggligt. Den stora ångskorstenen till vänster i bakgrunden tillhör elektricitetsverket och byggnaden närmast till höger därom är kontoret, medan disponentbostaden skymtar fram ännu ett litet stycke längre till höger, skyld till hälften af glesa granar. De byggnader, som synas i förgrunden, och om hvilka arkitektoniska »stil» man nog kan disputera, äro tydligen tillkomna på allra sista tiden.

Bilden n:r 3 kompletterar på ett förträffligt sätt den något öde och folktomma vyen öfver en del af bostäderna. Det är grufvan *Välkommen*, som vi här se, och ehuru arbetet visserligen för en stund afstannat, och man står och poserar för fotografen, ser grufvan dock äfven i djupaste hvardagslag föga mindre liflig ut, ty här drifves s. k. ångbrytning liksom vid Tingvalls kulle och flere andra af grufvorna här uppe. De många spåren och tippvagnarna, som stå lastade med malm eller vänta på att lastas, visa att utfrakten af den brutna malmen sker på lättaste och bekvämmaste sätt.

Vyerna n:ris 4 och 5 gifva oss en bättre

föreställning än n:r 2 om skälet, hvarför den hopgyttade samlingen af provisoriskt uppförda arbetarebostäder fått benämningen »Kåkstaden». Ett »kaffé» med ett sådant yttre som å fotografien presenteras låter näppeligen tänka sig annorstädes än i Lappland och möjligen i — Klondyke. Men när snön täcker marken, gömmer bort allt skräpet och pudrar de måleriska furorna och de gleskroniga granarna, då kan, som betraktaren af bilden n:r 5 säkert icke skall bestrida, till och med en kåkstad erbjuda en vacker anblick.

L. A. AHLGREN.

DE BORTGLÖMDA SAFFRANSBULLEN. EN SANNSAGA FRÅN JULEN FÖR IDUN AF SNORRE.

DET VAR en gång en liten fru, som var och ville vara ett mönster som husfru och matmoder. Inför sina tjänarinnor ville hon framstå som oupphinnelig i fråga om sparsamhet och omtanke. Ve dem, om något i skafferiet stod bortglömdt, surnade eller möglade. Då blef det räfst och rannsaking och straffpredikan. Något sådant skulle aldrig kunna hända henne, den ofelbara! Innerst i skafferiet hade hon ett det allraheligaste afstängdt, där hon ensam förde spiran och såg om allt. Där inne stodo de blanka bleckburkarne med hennes beprisade kakor och bakverk, omtalade i hela staden, och dit in försvunno till julen de härliga pösande saffransbullarne. Och julen kom och gick och allt gick åt som beräknadt var, och nu vore de sköna bullarne slut, förklarade den lilla frun.

Hände sig så, att hon en dag lyfte på locket till en burk, som skulle putsas och blankas till nästa bak. Och där — o fasa! — låg en stor saffransbulle, alldeles grön af mögel. Hvad skulle hon göra? Icke kunde hon gå ut med den i köket och låta jungfrurna se, hur hon låtit det läckra brödet fördärvas. Hon kunde just se för sig deras skadeglada, triumferande miner. Nej, på något sätt måste den förintas. Skulle hon »dränka» den i sjön nedanför? Det hällregnade och blåste, så promenaden var inte vidare lockande, och så kunde den flyta upp vid bryggan, när Mina eller Fina kommo dit för att hämta vatten. Nej, bränna den vore säkrare. I salen sprakade en präktig brasa, där skulle den å båle brännas.

Så smög hon tillbaka som en tjuf till sitt eget skafferi, spanade först ut i korridoren och lyssnade, om någon kunde komma, »stal» så bullen och rusade med vildaste hjärtklappning in i salen igen, bröt den i två delar och slängde in dem i brasan. I detsamma öppnades dörren och Fina kom in med diskarne. Frun att nervöst röra om i brasan och breda glöden öfver. Om bullen åtminstone tegat! Men alla de sköna russinen började protestera, spotta och fräsa som arga kattor. Fina tittade och frun svettades. Så gick Fina ut och frun sjönk lättad ned på en stol. Men så var hon där igen med nya diskar, och frun måste åter upp, få tag i eldgaffeln och breda öfver bättre. Hade hon varit en hammarsmed, som haft en »smälta» att passa i hårdn, kunde hon icke skött den mera omsorgsfullt. Ändtligen, ändtligen var bullen förkolnad och uppbrunnen och kunde icke mera stå upp för att vittna om, att äfven en matmor ibland kan vara slarvig och glömsk. Minst af allt trodde väl den lilla frun, att hennes bulle skulle »gå igen» i Iduns spalter och kanske bli anledning till en lärorik diskus-

Sjukvårds- & Förbands-Artiklar.

Bomull, bindor & förbandsgas
i olika förpackningar.

Praktiska samaritlådor,

Oljeduk, Taft och Batist,

Kemikalier, Preparater, Droger m. m.
Billigast, bäst hos

Wilh. Becker, Stockholm.

Kongl. Hofleverantör.
5 Malmstorgsgatan 5.

Filialer:

24 St. Nygatan 24. — 23 Götgatan 23.

Priskurant på begäran franko.

sion af den sorten, som aldrig tar slut i Idun, förrän red. säger »stopp».

Mina värda Idunsfruar, hur skulle ni gjort i den stackars lilla fruns ställe, »stulit» och bränt bullen som hon, eller stigit fram för edra jungfrur med den i hela dess grönskande prakt och sagt: »Här se ni, hur er ofelbara matmor sköter sitt i det allraheligaste. Det må vara en tröst för er, om äfven ni skulle fela ibland.»

Hvilket vore klokast? Hvilket rättast?

EFTERÅT.

DET VAR oro i barnkammaren.

Min äldste gosse hade varit på landet hos en skolkamrat, och nu förklarade gamla Greta, att han slitit ut sina finaste skor, så att de vore omöjliga att laga.

Jag såg på dem, de vore verkligen i ett bedrägligt skick.

»Tror inte Greta, att skomakare Andersson kan göra dem snygga igen?» sade jag.

»Frun ser ju, att bindsulan är alldeles förstörd,» och med en sakkännedom, som verkligen imponerade på mig, petade hon på den ominösa sulan.

»Men Andersson brukar göra underverk, när det är frågan om en verkligt fin sko,» invände jag.

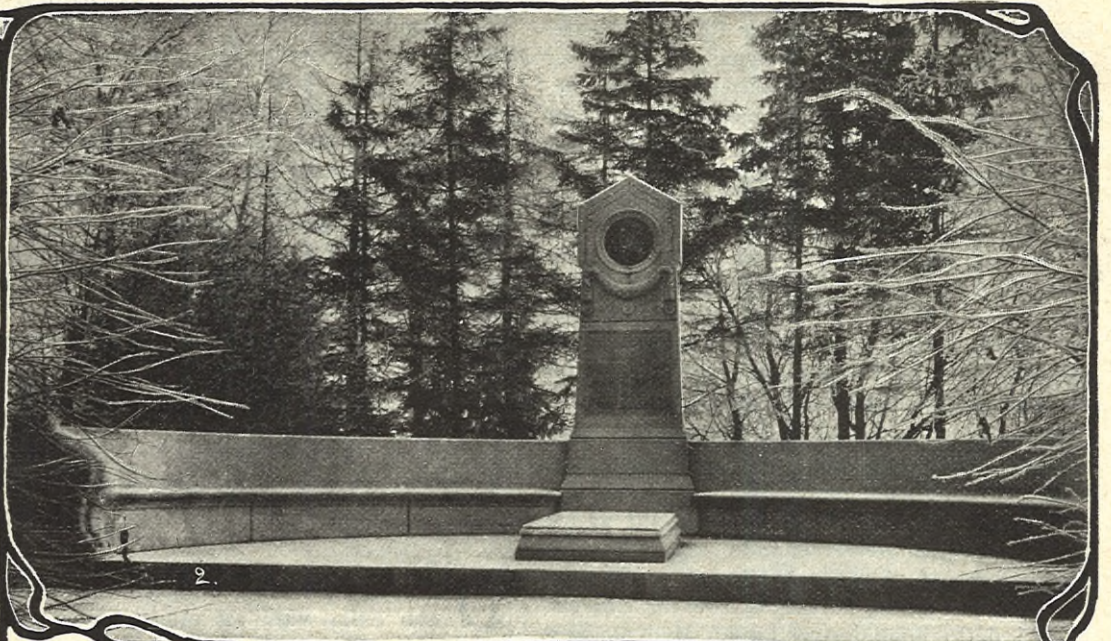
»Då är det bäst att frun själf går ned och talar med honom, jag får säga, att jag inte kan med det högfärdiga herrskapet. Kan frun tänka sig, att i söndags hade de två ensamma, tarfliga människorna kyckling och jordgubbar till middag, och när jag sedan kom ned och frågade fru Andersson, om hon ville gå med till kyrkan, så hviskade hon, att hon skulle stanna inne, så att ingen störde hennes gubbe. Jag blef förargad och frågade, om hon inte skulle linda gubben också. Då ropade mäster inifrån rummet: »Hvad är det för väsen? Jag höll just på att inbilla kycklingen, att han smältes i en excellens-mage! Tycker inte frun att det är opassande för sådant folk att prata på det viset?»

Jag smålog, det var så likt Greta, den hederliga själen. Underklassen, isynnerhet handtverkare, föraktade hon djupt. Hon hade gjort sin lärospån i mina föräldrars barnkammare, och då mina tre pojkar kommo tätt efter hvarandra, var jag glad att kunna lämna dem i hennes goda vård.

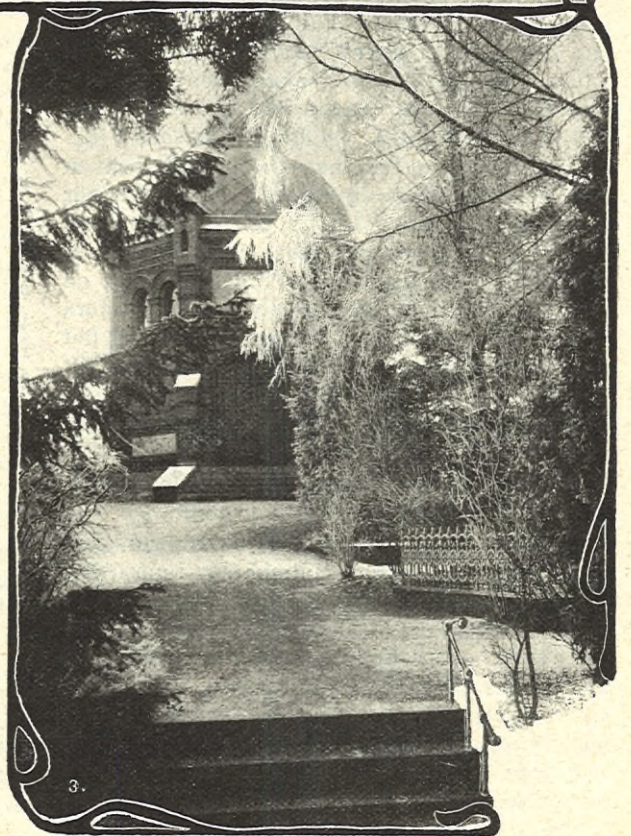
Jag tog emellertid skorna med mig och gick ned köksvägen, för att komma direkt in i verkstaden, som var belägan på nedre botten i det hus vi bebodde.

Det var halvmörkt i nedersta trappan, men då jag blifvit van vid dagern, såg jag, huru fint den var ritad med hvita snirklar och blommor.

Dörren stod halföppen, och den obehagliga fräna läderlukten slog mig tillmöte.

FRÅN ÖSTRA BEGRAFNINGSPLATSEN I GÖTEBORG. FOTO FÖR IDUN AF ANNA BACKLUND. 1. B. E. FOGELBERGS GRAFVÅRD. 2. S. RENSTRÖMS GRAFVÅRD. 3. KREMATORIET.

MEMENTO MORI.

FRÅN ÖSTRA BEGRAFNINGSPLATSEN I GÖTEBORG meddela vi i dag några stämmingsfulla vinterbilder. I krematoriet, som uppfördes år 1899, har under förra året tjugi eldbegängelser ägt rum, och medlemsantalet uti Likbränningsföreningen är stadigt tillväxt.

Å samma kyrkogård, hvarest krematoriet har sin plats, finner man flere framstående mäns grafvar, som utmärkas af vackra monument. Bland dessa intager skalden och tänkaren *Viktor Rydbergs* grafkammare första rummet. På en kulle i närheten af denna är bildhuggaren *Bengt Erland Fogelbergs* sista vilorum beläget, å hvilket är rest en hög granitpelare, krönt af konstnärens bröstbild. Fogelberg föddes i Göteborg den 8 de aug. 1786 och dog i Triest den 22:dra dec. 1854, hvarifrån hans stoft öfverfördes till Sverige.

Strax intill Fogelbergs grafkulle har Göteborgs stad låtit uppföra en dyrbar minnessten öfver *Sven Renström* — »samhällets välgörare».

I sina storslagna donationer, har donatorn dock rest sig den varaktigaste minnesvården.

Så äro Göteborgs Handelsinstitut, Slöjdföreningens skolas, St. Pauli kyrkas, Fiskhallens, samt Renströmska Bad- och Tvättanstaltens byggnader tillkomna genom Renströms frukostiga testamente till Göteborgs stad.

Sven Renström, som själf arbetat sig till sin enorma förmögenhet, föddes i Vermland den 3:dje febr. 1794 och afled i Göteborg den 26:te juni 1869.

A. Bcd.

Jag hörde Anderssons röst, den lät så hård och skarp, att jag dröjde ett ögonblick.

»Grönt skräp, dyra blommor kan du köpa för mina surt förvärfvade slantar, men skobesparare till lektorns pojkar, det har du rakt glömt af. Ska' du gå till stan igen? sa du, ja spring bort tiden, så att du inte hinner hjälpa till med arbetet.»

Jag hörde icke något svar, hostade varnande och steg därpå in.

Andersson såg litet flat ut, och när vi afhandladt skoaffären och han lofvat att trots »bindsulnan» göra sitt bästa, sade han liksom urskuldande: »Jag skäller på mor, för att hon jämt går och köper blommor, inte passar det i en skomakareverkstad inte.»

Jag såg mot fönstret, där stod fru Andersson och vred och vände på ett glas med gullvifvor, som omöjligen kunde kosta mera än 5—10 öre. »Det kan inte mäster mena», sade jag, »se, hur hela rummet blir ljusare bara för den lilla bukettens skull, den är som en hälsning från skog och äng.»

»Ja, ja, fruntimmer ä' då fruntimmer,» sade skomakaren godmodigt ursäktande.

Fru Andersson följde mig ut och stängde sakta dörren. Jag stannade, det föreföll mig, som om hon ville säga något. Efter någon tvekan började hon: »Ser frun, jag har aldrig haft några små, och det är så mörkt därinne, så att inga kruklblomster trifvas, men det känns, som jag inte kunde lefva utan att ha litet grönt att se på.»

Våra blickar möttes. Det var ett skimmer af ömhet i hennes små grå ögon, hvilket gjorde det fula ansiktet nästan vackert.

Jag tryckte tyst hennes hand, och vi skildes åt. Emellertid kunde jag sedan aldrig gå förbi deras fönster utan att se, om där fanns blommor, och alltid stod där friska sådana.

På vintern var det endast några gröna blad, men aldrig var det gamla glaset tomt.

Så gingo några år.

En dag fick jag höra, att fru Andersson blifvit så sjuk, att hon måste föras till sjukhuset och en vecka därefter var hon död.

Gamla Greta berättade, att mäster Andersson köpt *egen* grafplats åt gumman, »och den kostade hundra kronor», tillade hon. Jag

måste lämna staden på några veckor och tänkte hvarken på skomakaren eller hans gumma, förrän jag kom hem och gick förbi deras fönster.

Af gammal vana blickade jag ditin. Där stod det gamla blomglaset med några granna högröda nejlikor.

Det förvånade mig. Kanske hade någon vänlig själ gifvit gubben dem.

Veckorna gingo och det blef vinter, men alltid stod där blommor i skomakarens fönster. Oftast en eller två, men de voro både vackra och dyrbara.

Eljes såg det så där ovärdadt och förfallet ut, som det brukar göra hos gamla ungar. Den hvita gardinen var smutsig och hängde snedt, och den förr så prydliga trappan låg full af sopor.

En lördag gick jag in i en af stadens finaste blomsteraffärer, för att köpa en bladväxt. Hvem stod där vid disken pruttande på härliga rosor, om icke mäster Andersson! Fröken i blomsterhandeln skrattade och jämkade på priset, och gubben betalade. När han skulle gå, kände han igen mig och hälsade.

»Köper mäster Andersson rosor?» sade jag.

Det ryckte till i hans gamla ansikte, och handen, som höll rosorna, darrade: »Ja, se det är till mors graf. Frun minns ju, hon var så kär i blommor. När hon lefde, fick hon just inte de vackraste, men så ska hon åtminstone ha dem *nu*». Därpå hviskade han. »Jag behåller alltid en eller två och sätter dem i hennes glas, det är nästan som om hon vore hos mig igen».

Jag fick brådtom att söka efter min näsduk, och mäster Andersson fumlade med låset, så att fröken måste hjälpa honom ut.

ANNA BERG.

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

SVENSKA KYRKAN I PARIS.

TVÄNNE JULFESTER I PARIS.

SÖNDAGEN den 11 dennes afhölls i svenska kyrkan i Paris den sedvanliga julfesten för svensk-norska koloniens barn. Animerad som alltid var den kanske i år mera lyckad än någon sin föregångare. De dekorativa anordningarna, i hvilka förnämsta momentet utgjordes af en väldig, med ljus, små flaggor, grannlåt, god- och lek-saker prydd julgran, gjorde de fruar och unga damer, som haft detta bestyr om hand, all möjlig heder. Den materiella välfägnaden och de talrika och delvis värdefulla gåfvorna tala godt om den offervillighet som karakteriserar den svensk-norska koloniens mera burgna medlemmar.

Efter den vanliga gudstjänsten, där dock det didaktiska elementet något förkortats, fingo barnen, uppgående till ett 70-tal, slå sig ned vid långa, festligt dukade bord, där de trakterades med choklad, kakor och andra godsaker. Sedan därefter mr Bertrand, pastor inom reformerta kyrkan, hållit ett tal till barnen på franska — det är nämligen så att flertalet af de här födda barnen bättre förstå detta språk än modersmålet — utdelades jul-gåfvorna, utgörande så väl leksaker som nyttiga ting. Så en ringdans kring granen, hvarefter man skred till dennas plundring.

Det rådde lif och lust, glädje och gamman i vår vackra kyrka under ett par timmar.

Tråkigt nog lyckades det ej för vår fotograf trots upprepade försök, att taga några bilder från själfva fest-en, hvarför vi måste inskränka oss att här återgifva en exteriör och en interiör, tagna sedan allt var slut. Dessa bilder kunna emellertid hafva sitt intresse, då kyrkan boulevard Ornano 19 snart nog torde hafva upphört att vara svensk. Det har nämligen sedan många år varit församlingens åstundan att få ett tempel, beläget mera centralt, i en trefligare miljö än detta otrefliga, illa ansedda kvarter Clignancourt.

Detta är verkligen skada, då vår nuvarande kyrka är så väl till sitt yttre värdig som till sitt inre smakfull och bekväm. Men det afsides läget inverkar menligt på frekvensen, och det obehagliga grannskapet med verkstäder och saluhallar är ofta ägnadt att störa andakten.

Kyrkorådets medlemmar med pastor Stadener och minister Åkerman i spetsen hafva med all möjlig energi arbetat på kyrkans flyttande, och tack vare det alldeles särskilda intresse h. mt konungen visat saken kan företaget nu anses tämligen betryggadt, och om ett par år redan kanske vi fira vår gudstjänst i ett nytt tempel.

I »Lekstugan», den afdelning af »Svenska folk-dansens vänner» som nu snart kan fira sitt ettårs-jubileum, och om hvilken i Idun redan ett par gånger förut stått att läsa kortare notiser, dansade man här om kvällen julen ut. Utom förenin-gens egna medlemmar voro äfven några utom-stående inbjudna.

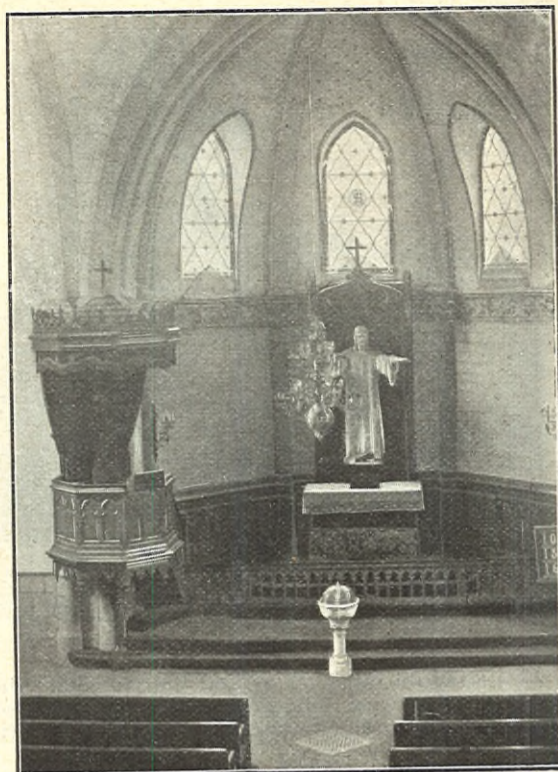
Ehuru samma afton den första operamaskera-den gick af stapeln, så hade dock detta förhållan-de ej utöfvat någon menlig konkurrens, ty uppe i föreningens trefliga, nu festligt och artistiskt an-ordnade gillestuga hade vid 9-tiden sagda afton en talrik skara dansanta landsmaninnor och lands-män mött. Det var en lika brokig som glad sam-ling. Helgdagsklädd allmoge så väl som herr-skapsfolk i soarédräkt!

Roligt hade man och det dansades så som man endast gör det på logar och bryggor i Dalom.

Ett alldeles särskildt nöje bereddes man genom herr Svante Nilssons roliga visor och monologer. Och ej minst treflig var supén, som intogs vid »sit-tande bord», där stämningen var hög och där tal och »bordvisor» följde raskt. Allt som allt, det led redan långt in på »småtimmarne», när man till sist bröt upp. Men innan man skildes, togs vid-stående bild af »Lekstugans» aktiva medlemmar.

De båda damerna i midten äro fru Jensen, föreningens beskyddarinna och härskarinnan i, jag vågar säga, det mest gästfria svenska hem i Paris, där hvarje landsman alltid är välkommen, samt fru Svante Nilsson, maka till den ofvan nämnde glade sångaren, som själf sitter längst till höger (från åskådaren sedt).

Han, som bakom fruarnas rygg håller de båda unga damerna om lifvet, är herr Drakenberg, och

DET INRE AF SVENSKA KYRKAN I PARIS.

den framför fruarna sittande, som inskränker sig att famna sina egna knän, är herr Janson, hvilka båda herrar äro föreningens dansinstruktörer, och som till följe det förtjänstfulla sätt, hvarpå de fylla detta sitt kall, äro berättigade till ett sär-skildt omnämnande. Föreningens »spiritus rec-tor», herr Albin, känner naturligtvis hvarje Iduns läsare igen! Om jag nu tillägger att herrn högst upp i fonden är en svensk löjtnant, anser jag mig ha gjort skyldig bonnör för vår krigsmakt till lands och inställer all vidare presentation.

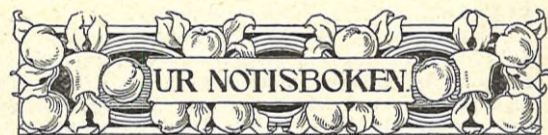
Jag slutar denna lilla skildring öfver den lika lyckade som angenäma festen med en uppmaning till hvarje ung dansant landsmaninna eller lands-man, som redan befinner sig här eller ärnar sig hit, att sluta sig till denna förening, som ej blott är en dansklubb i vanlig mening, utan har en vida djupare innebörd såsom en samlingspunkt, där man ständigt underhåller minnet och kärleken för gamla Sverige.

Paris jan. 1903.

R. E. S—M.

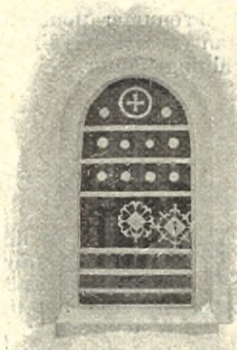

FRÅN »SVENSKA LEKSTUGANS» JULFEST I PARIS. ALBIN FOTO.

EN AF ÄRKESTIFTETS VACKRASTE KYRKOR har nu Sånge på Svartsjölandet blifvit genom den restaurering, som den nyligen undergått. De rika medeltidsmålningarna ha åter dragits fram, sedan de under århundraden legat dolda under kalkrapningen.

Alla kyrkans hvalf och väg-gar ja, t. o. m. vapen-huset äro försedda med målningar. I koret ser man så de 15 apostlar-na omväxlande med profeterna, kyrkofäder och evangelister, hvar och en med för sig ut-märkande insignier. Nä-sta hvalf prydes af bil-der ur Kristi lidandes historia etc. Många an-dra sevärigheter finnas i kyrkan såsom den dyrbara predikstolen, ett Amsterdam arbete från 1600-talet, dopfun-ten från 1200-talet, kru-cifixet, som nu tjänstgör som altarprydnad, men fordom hängde i ett af hvalfven m. m. Altar-duken af brokad är en gåfva af drottning Ulrika Eleonora, hvilken som bekant under sina sista år vistades på Svartsjö slott.

PORTEN TILL SÅNGA KYRKA.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Ylleklädningar
i afpassade bitar à 6 mtr, extra fin Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostar 12 kr., bortslumpas af en händelse till kr. 7: 75 pr styck.
Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6,
STOCKHOLM.

Allm. telefon:
868, 47 35,
47 36

Rikstelefon:
1 79.
66 10.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.
Hushållskol. Cokes. Briketter.

Nytt!

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig månadstidning och kostar för helt år kr. 2: 20 för halft år kr. 1: 20. För detta enastående billiga pris erhålles sålunda 24 nummer med originalmönster till handarbeten af alla slag. broderier, läderplastik, träsniderier, glödrättning m. m. komponerade af tvänne framstående kvinnliga konstnärer på detta område.

10 öre
pr n:r!

Nytt!

Zeniths Margarin

kan med fullt förtroende förtäras af en hvar. Det är rent, sundt och närande. Här för borge statskontroll, pasteurisering m. m. Dessutom garanteras det vara fullständigt fritt från kemiska inblandningar.

Kvinnliga Gymnastik-sällskapets

öfningar å Kongl. Gymn. Centralinstitutet (Hamngatan 19).
Tisdags- och Fredags-afdelningen, för dem som förut deltagit i gymnastiska öfningar börjar fredagen d. 16 jan. kl. 8,15-9 e. m. Leda inna Fr. Carin Ekdahl.
Måndags- och torsdags-afdelningen för nybörjare begynner måndagen den 19 jan. kl. 8,15-9 e. m. Leda inna Fr. Sigrd Nicodemi.
Anmörningar mottagas å nämnda tider och dagar under jan. månad.
Till mindre bemedlade utlänar Sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsföfning 1: 25.

JOH. LUNDSTRÖM & Co.

Stenkol, Cokes Anthracit

Varumärke. Carré-Briketter. Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. Tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Göteborgs Enskilda Bank
Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, 17 Fredsgatan 17
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 6,765,000.)

Deposition 4 %
Sparkasseräkning 4 %
Upp- & Afskrifning 2 %
Kassafack à 15, 20 och 25 kr.
Hemsparbössor.

Hernösands Enskilda Bank,
Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatafdelning.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,
Hufvudkontor: Regeringsgat. 8,
Afdelningskontor: Hötorget 8.
Högsta depositionsränta ... 4 1/2 %
Sparkasseränta 4 %
Checkräkningsränta 2 %
Kreditvänta 5 %
Utländskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv utfärdas. Notariat-afdelning. Förvaringsfack.

HERM. MEETHS STOCKHOLM.
För Linne-utstyrlar
Hvita Spetsar,
Hvita Broderier,
Hvita & kul. Galons
i stort urval.
Profver sändas till
landsorten på
begäran.

Bländhvit och mjuk hy
erhålles genom att använda
Ledolintvål
Neutral fri från kemiska remedel.
Förordnad af hrr läkare.
Ledolintvål tillhandahålles i parfym-,
specier- och färgaffärer.
TEKN. FABR. »LEDOLIN»,
— STOCKHOLM. —

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
rikhalt. urval i
form. stil. Full-
st. rumsmöble
mang utföras i
alla olika varia-
tioner efter or-
der. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från
Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.
(Försäljningsmag. Beridarebangs. 27, Sthlm.)

Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från
Ekmöbelfabriken i Nyköping.
Regår priskrant

Endast kr. 1,65 torde in-
sändas till John Fröberg,
Finspong, då 100 olika vy-
och genrebrefkort erhålles.

OBS.!
Bland alla munvatten på hygie-
niska utställningen i Paris 1902 var
VADEMECUM
det enda, som erhöill högsta pris,
Guldmedalj, i sin egenskap af «an-
tiseptiskt munvatten».

NATIONALDRÄKTER — MASKERADDRÄKTER
för såväl herrar som damer finnas på lager. Beställn ngar emottas af
AUGUSTA ISACKSON,
Södra Långgatan 20, Kalmar. Rikstelefon.

Allcock's Porösa Plåster
mot hosta, förkylning och alla Smärtor.

Se nedanstående erkännande!
»Allenburys Malted Food Nr 3
har af mig under ett halft års tid blifvit
anvärdt i flera fall af konvalescens, blod-
brist och allmän kraftlöshet och därvid
visat sig vara ett synnerligen kraftigt
näringsmedel, som de sjuka haft stort
gagn af och utan undantag haft lätt att
fördraga, intygas.
Norrköping Kneippbadet d. 15 jan. 1901.
Johan O. A. Bergqvist.
Öfverläkare vid Kneippbadet.
Då priset på dessa food är dubbelt så
billigt som andra foodsorter inses lätt
fördelen af att använda endast »Allen-
burys food». Säljes på apoteken samt
i delikatesaffärerna. I parti genom A.
W. Holand, Rikstelefon 11 91, Norrkö-
ping och Adolf Ahlgren, Gefle.

Tapisserialaffär,
väl upparbetad, med litet och kurant lager,
i större liflig landsortsstad, finnes i anled-
ning af förändrade lefnadsförhållanden att
öfvertaga. Svar till »Kurant» under adress
S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Linne!
3,000 duss. utmärkt vackra handväfda
servietter bortslumpas till kr. 4: 50 pr duss.
6 duss. sändas fraktfritt.
Linneväveriet, Borås.

Pärmar
till
IDUN 1902

tillhandahållas fr. o. m. den 10 januari
1903 till följande nedsatta priser:
Iduns pärmar, röda med guldtryck ... 1: 75
D:o, röda, med vackert bronstryck ... 1: 25
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpreda, röda eller gröna ... 0: 50

Expedieras direkt från Iduns Expedi-
tion eller närmaste bokhandel, om re-
kvision åtföljd af likvid i postanvisning
insändes.

BOKBINDERI
KNUT HÄSSLER.
Smakfulla och billiga bokband. För-
gylningar, kartonger, etuier och allt öfrigt
angående yrket.
Fotografialbum för amatörer m. m.
88 Drottninggatan 88
(A. B. Klara Badinr. nybyggnad).

Agra Mejeri-Margarin
är
finaste märket.

Clara Fabriks Stearinljus

Helt år
Kr. 2: 20

Halft år
Kr. 1: 20

Elegantare och smakfullare

än någonsin, i helt ny utstyrel, utkommer Iduns Modetidning år 1903 med två nummer i månaden, hvart och ett med dagens nyaste moder från Paris, London, Wien och Newyork, tryckta på tjockt och fint illustrationspapper. Dessutom en serie afbildningar af våra vackra svenska folkdräkter.

IDUNS MODETIDNING

Då den därtill erhålles till det otroligt billiga priset af kr. 2: 20 för helt år eller kr. 1: 20 för halft år å närmaste postanstalt genom pre-
numerat, eller 10 öre pr nummer hos alla våra kommissionärer samt
tillhandahåller tillklippta, fullt korrekta mönster till ett mycket billigt
pris, finnes det helt visst ingen praktisk husmor, än mindre någon söm-
merska, som underlåter att på prof prenumerera på

IDUNS MODETIDNING för år 1903.

Halft år
Kr. 1: 20

Helt år
Kr. 2: 20